

Рожелюк В.М., к.е.н.,
доцент кафедри бухгалтерського
обліку в промисловості.
Хархут Н.М.,
старший викладач кафедри
економічного аналізу

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ, ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Формування ринкових відносин в економіці України забезпечує підвищення ефективності фінансової діяльності підприємств усіх форм власності.

Власний капітал — найважливіша складова частина фінансових ресурсів підприємства, джерел фінансування його господарської діяльності.

Починаючи від заснування підприємства, формування статутного капіталу, взаємовідносин з контрагентами, державою, а також включаючи внутрішньогосподарський комерційний розрахунок, його діяльність базується на формуванні та рухові капіталу, а також ефективності його використання.

Організація фінансово-економічного аналізу, його інформаційне забезпечення тісно пов'язане з основними етапами проведення аналітичної роботи. Починаючи від розробки програми проведення аналізу до передачі висновків і пропозицій за призначенням, особливе значення набуває раціональний підбір інформаційних джерел, що залучаються для розв'язання аналітичних завдань.

Основою проведення фінансово-економічного аналізу є фінансова звітність підприємства та вимоги до її складання, затверджені Міністерством фінансів України (П(С)БО1-6).

Об'єктом фінансово-економічного аналізу є динаміка руху всіх елементів капіталу, з чим пов'язані такі важливі показники, як ліквідність та рентабельність капіталу. Саме тому аналітику необхідно користуватися надійною та повною інформацією, яку вміщує "Звіт про власний капітал". Вимоги до його змісту та форми встановлені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 5 "Звіт про власний капітал".

Інформаційним забезпеченням складання звіту про власний капітал є:

- звіт про власний капітал за попередній звітний період;
- баланс підприємства;
- звіт про фінансові результати;
- дані аналітичного обліку.

Складові власного капіталу відображаються в обліку одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які призводять до зміни власного капіталу, основними складовими є: статутний капітал, пайовий капітал, додатковий вкладений капітал, інший додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений капітал, вилучений капітал.

Проведене наукове дослідження дозволяє вирішити низку актуальних питань, а саме:

- упорядкувати і спростити порядок складання звіту про власний капітал;
- систематизувати інформаційне забезпечення, яке призначене для формування цього звіту;
- визначити конкретні інформаційні джерела при поступовому заповненні кожного рядка звіту про власний капітал підприємства (таблиця 1).

**Інформаційна модель методики складання звіту
про власний капітал**

Стаття	Код рядка	Зміст статті	Інформаційне забезпечення
1	2	3	4
Залишок на початок року	010	Сума залишку власного капіталу на початок звітної періоду за видами капіталу	I розділ пасиву Балансу, графа 3 (на початок звітної періоду)
Корегування: - зміна облікової політики; - виправлення суттєвих помилок; - інші зміни	020 030 040	Суми коригувань, передбачених Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" Показана у звітності сума залишку власного капіталу на початок звітної періоду не змінюється, за винятком, наприклад, коли: 1) виявлені суттєві помилки, що призвели до необхідності змінити показники попередніх років, у зв'язку з тим, що наведені раніше дані не можуть вважатися достовірними; 2) відбулась зміна облікової політики.	Аналітичні дані по субрахунку 441 "Прибуток нерозподілений"
Скоригований залишок	050	Залишок власного капіталу на початок звітної періоду після внесення відповідних коригувань	Алгебраїчна сума рядків 010-040
Переоцінка активів	060 120	Наводяться дані, які відображають збільшення або зменшення власного капіталу в результаті переоцінки основних засобів, незавершеного будівництва, нематеріальних активів, інших видів необоротних активів у порядку, передбаченому Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" та 8 "Нематеріальні активи"	Аналітичні дані по субрахунку 423
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	130	Сума чистого прибутку (збитку) за звітний період	Звіт про фінансові результати рядок 220 або 225
Розподіл прибутку	140-170	Зміни у власному капіталі після розподілу прибутку між власниками підприємства у вигляді нарахованих дивідендів або спрямування прибутку до статутного капіталу підприємства, резервного капіталу	Аналітичні дані по субрахунку 443

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
Внески учасників	180-200	Наводяться дані про збільшення статутного капіталу підприємства та зміни неоплаченого капіталу в результаті збільшення або зменшення дебіторської заборгованості власників за внесками до статутного капіталу підприємства	Аналітичні дані по рахункам і субрахункам 40, 41, 421,422,46
Вилучення капіталу	210-250	Наводяться дані про зменшення власного капіталу підприємства внаслідок виходу власника, викупу чи анулювання викуплених акцій акціонерним товариством, зменшення номінальної вартості акцій або з інших причин	Аналітичні дані по рахунку 45
Інші зміни в капіталі	260-280	Дані про зміни у власному капіталі підприємства, зокрема списання невідшкодованих збитків за рахунок резервного капіталу або статутного капіталу; збільшення вартості безкоштовно отриманих необоротних активів	Аналітичні дані по рахункам і субрахункам 40, 424, 425,43,441
Разом зміни в капіталі	290	Підсумок змін у складі власного капіталу підприємства за звітний період внаслідок переоцінки необоротних активів, використання чистого прибутку, вилучення капіталу та інше	Алгебраїчна сума рядків 060-280
Залишок на кінець року	300	Дані про залишок власного капіталу підприємства на кінець звітного періоду за видами капіталу	Алгебраїчна сума рядків 050 та 290

Таким чином, з метою підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства професійний фінансист-аналітик, компетентно вивчаючи звіт про власний капітал, крім даних фінансового обліку може залучати необхідні дані управлінського обліку, що дозволить реально прогнозувати фінансову діяльність підприємства.

Загородна О.М.,
к.е.н., доцент кафедри
економічного аналізу
ТАНГ

АНАЛІЗ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ

В умовах ринкової економіки запорукою досягнення фінансового успіху підприємства є випуск високоякісної продукції. Під якістю продукції розуміють сукупність властивостей, що зумовлюють здатність продукції задовольняти потреби відповідно до її призначення.

Забезпечення і підтримка необхідного рівня якості в процесі виготовлення і споживання продукції неможливі без управління якістю. Важливим елементом цієї